І чужому научайтесь,
і свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City 3, N. J.
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXXI. Ч. 156. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 21-го СЕРПНЯ 1964 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, AUGUST 21, 1964 No. 156. VOL. LXXI.

ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН ВЛАШТУВАВ У БІЛОМУ ДОМІ „ПРИВІТАННЯ ДЛЯ КОНГРЕСУ"

Вашингтон. — В середу 19 серпня ц. р. відбулося в Білому Домі прийняття для членів Конгресу, влаштоване президентом Джансоном для вшанування праці й досягнень теперішнього 88-го. Конгресу. Відбулося це прийняття під гаслом „привітання Конгресові" і в ньому узяли участь крім Президента і членів адміністрації та інших урядових чинників також сотки членів обох палат Конгресу, Сенату і Палати Репрезентантів, з обох провідних партій — Демократичної і Републіканської, разом із своїми жінками. Як заявив президент Джансон, цього роду „Салют" належиться теперішньому Конгресові за проведену ним під час теперішньої сесії леґіслятивну працю й досягнення. "Коли рекорд цього Конгресу буде завершений, то він поставить цей 88-ий Конгрес, на першому місці поміж всіма Конгресами, як найбільш конструктивний в історії двадцятого сторіччя. Взаємини між Конгресом й урядом майже ніколи не були такі добрі, як тепер" — заявив Президент журналістам ще перед цим прийняттям, підсумовуючи успіхи в законодатній праці 88-го Конгресу. Прийняття, що відбувалося на травниках біля Білого Дому, започаткував промовою президент Джансон. Вітаючи усіх приявних демократичних і републіканських сенаторів і їхні родини, Президент висловив своє щире признання і подяку для Конгресу за його незвичайно видатну працю в останньому році, зокрема за схвалення ним важливих законопроєктів, які відповідають загальним потребам країни. Водночас із цим президент Джансон звернувся із закликом до американського народу взяти до уваги і записати в аналах історії факт, що в цьому році діяльности Конгресу не було ні затримки, ні якоїсь безвихідної ситуації в системі американської демократії. Між запрошеними на прийняття сенаторами і конгресменами не було тільки представника републіканської меншости в Сенаті сенатора Дірксена та републіканського кандидата на президента сенатора Беррі Голдвотера. Доповнила до імпрезу „Салюту Конгресові" концертова частина з багатою програмою.

Сенат затвердив 3,5 більйона долярів на програму „Харчі для миру"

Вашингтон. — В середу 19 серпня ц. р. Сенат затвердив іменним голосуванням опрацьований урядом законопроєкт про продовження допомогової програми „Харчі для миру" на дальших два роки. Законопроєкт уповноважує адміністрацію ЗДА до продажу й уділення дотацій надвишковими харчами до суми три і пів більйона долярів для боротьби з голодом і недохарчуванням в понад сто відсталих економічно країнах світу. Започаткували ЗДА цю програму „Харчі для миру" уже десять років тому і вона дала добрі висліди в господарському розвитку різних країн. Після схвалення Сенатом законопроєкту про продовження програми „Харчі для миру" передано на розгляд Палати Репрезентантів, де попереднього дня подібний законопроєкт був відкинутий, не одержавши потрібної кількости голосів. В конгресових колах сподіваються, що схвалений Сенатом законопроєкт буде прийнятий уже без більших труднощів у Палаті Репрезентантів. Цей законопроєкт є на списку тих найважливіших, що їх схвалення домагається президент Джансон ще перед закінченням теперішньої сесії Конгресу.

Сенатська Комісія наполягає на позбавленні СССР права голосу в ОН за неплату боргів

Вашингтон. — Сенатська Комісія для закордонних зв'язків винесла 19 серпня резолюцію, в якій закликає постійного представника ЗДА в ОН домагатися позбавлення кожної країни права голосу за неплачення визначених уставом ОН фінансових вкладок. Під цю категорію підпадають 15 країн з-поза залізної заслони на чолі із СССР, в тому числі Білорусь і Україна, які винні ОН по кілька мільйонів долярів. За 19-им пунктом Хартії ОН їх буде позбавлено права голосу вже на найближчій Генеральній Асамблеї ОН восени цього року, якщо до того часу не вирівняють своїх боргів. Совєтський Союз винен уже Об'єднаним Націям — $54 984 188.

Президент Джансон має тільки три і півмільйона долярів

Вашингтон. — У зв'язку з опублікованими в журналі „Лайф" ревеляціями, в яких встановлено вартість усього майна президента Джансона і його родини на 14 мільйонів долярів, президент Джансон доручив опублікувати перевірене бухгалтерське звідомлення про його маєтковий стан, нерухомости та готівкові активи, в якому стверджено, що вартість усього майна виносить не цілих три і пів мільйона долярів, точно — $3 484 098. Усе майно і прибутки записані на Джансона, його дружину і доньок. Із звідомлення виходить також, що протягом останніх десяти років майно Джонсона і його родини збільшилося на чотири рази — із $737 730 в 1954 до $3 484 098 на 31-го липня 1964 року. Головний прибуток мала родина із радіових і телевізійних підприємств. За період 1954 - 64 Джансони заплатили $365 955 прибуткового податку.

В АМЕРИЦІ

● **Працю Демократичної** конвенції в Атлантик Ситі будуть впродовж 70 хвилин транслювати через „Телестар" до багатьох европейських країн. Ту передачу будуть оглядати 15 західньоевропейських народів.

● **Міська Ліґа** великого Ню Йорку буде протестувати проти Виборчої Комісії, яка так веде справу реєстрації виборців, що треба біля бюра чекати по декілька годин, щоб можна зареєструватись.

● **Один із пацієнтів** лікарні для божевільних утік з Філядельфії, Па. Його затримала поліція в катедрі св. Патрика на 5-ій евеню в Ню Йорку, де він кричав, що зробить „щось драстичне".

● **Працівники меблевої** промисловости у Ню Йорку, які заробляють по $2,70 на годину, розпочали страйк, вимагаючи 35-годинного дня та підвищення платні. У страйку беруть участь робітники 18 підприємств.

● **Жидівська організація** Гадассаг у ЗДА наполягає, щоб у республіканську політичну плятформу була включена справа жидівської меншости в СССР, яку переслідує там уряд. Вони покликаються на те, що Республіканська партія включила в свою плятформу проблему Поневолених Націй.

ЙОСИП ЛИСОГІР, СТЕПАН ЯРЕМА І ВОЛ. ДУШНИК ВНЕСУТЬ ПРОПОЗИЦІЇ ДО ДЕМОКРАТИЧНОЇ ПЛЯТФОРМИ

Атлантик Сіті, Н. Дж. — Трьох репрезентантів громадян українського роду: Йосип Лисогір, адв. Степан Ярема і ред. Володимир Душник виступлять тут перед Комісією Резолюцій і Плятформи Демократичної Партії та внесуть свої пропозиції до тієї плятформи — подають тут з авторитетних джерел. Йосип Лисогір свідчитиме від імени Українського Конгресового Комітету Америки, в якому він займає пост екзекутивного віце - президента, адв. Ярема зізнаватиме в імені Американської Конференції для визволення не - російських народів Совєтського Союзу, а ред. В. Душник виступить як редактор видань УККомітету. Комісія Резолюцій і Плятформи Демократичної Партії, як відомо, радить тут уже від початку цього тижня та попереджає конвенцію цієї партії, яка почнеться в найближчий понеділок, 24-го серпня. У програмі Комісії Плятформи було вислухання коло 150 свідчень репрезентантів багатьох груп та багатьох ділянок американського життя. Першим з українців свідчитиме вже від п'ятниці, 21-го серпня, ред. Вол. Душник, а свідчення п. Лисогора та адв. Яреми передбачені на початок наступного тижня. Репрезентанти громадян українського роду в своїх свідченнях, крім багатьох проблем внутрішнього американського життя, віддадуть головну увагу справам американської закордонної політики, зокрема у відношенні до визвольних змагань України та інших поневолених червоною Москвою народів. Вони вважають, що Демократична Партія повинна — як це вже раніше зробила Републіканська Партія — включити у свою виборчу плятформу окрему постанову про визволення України та інших поневолених Москвою націй.

В. Т. Дармопрай найменований головою Українського Відділу у Відділі Національностей в Крайовому Комітеті Републіканської Партії

Вашингтон. — Крайовий Комітет Републіканської партії інформує, що адв. Володимир Тома Дармопрай, відомий наш громадянин з молодшої генерації у Філядельфії, один із віце - президентів Українського Конгресового Комітету Америки, був найменований головою Українського Відділу у Відділі Національностей в Крайовому Комітеті Републіканської партії. Відділ Національностей в цьому Комітеті очолює конгресмен Едвард Дервінський і проф. Л. Добрянський. Одною з відповідальностей адв. Дармопрая на новому пості буде призначення голів стейтових Українських Відділів Републіканської партії та крайова організація цього Українського Відділу. Негайно після наймелування, адв. Дармопрай проголосив номінацію голів Українських Відділів Републіканської партії в таких стейтах: Огайо — Тарас Шмагала, Іллиной — Мирон Куропась й Іван Дужанський, мол., Ню Йорк — адв. Михайло Пізнак і п-і Марія Душник, Мічиген — Володимир Бей, Арізона — Петро М. Бодиар. Вкорсті мають бути наименовані голови Українських Републіканських Відділів також в інших стейтах.

Ґолдвотер обвинувачує президента Джансона за попередження комуністів про відплатну атаку у В'єтнамі

Спрінґфілд, Ілл. — Виступаючи перед 15,000 слухачів на виставці Іллинойського стейту, сенатор Беррі Голдвотер обвинуватив президента Джансона в тому, що він попередив в'єтнамських комуністів про запляновану відплатну атаку американців. Таке попередження дало змогу північнов'єтнамським комуністам вчасно підготувати протилетунську оборону і, мабуть, тому вони збили два американські військові літаки під час налету на північнов'єтнамські бази. „Ця адміністрація, — сказав кандидат на президента від Републіканської партії про демократичний уряд ЗДА, — показала свою слабу спритність у переговорах з комуністами. А тепер показала таку ж малу спритність і в боротьбі з комуністами". Промову сенатора Беррі Голдвотера слухачі перервали багато разів оплесками, також тоді, коли він ствердив, що цинізм і нечесність у теперішніх вищих правлячих колах призвели до зростання злочинів усіх видів у ЗДА. „Кожна дружина і мати, так, кожна жінка і дівчина знає, про що я кажу", — говорив Голдвотер про сучасне падіння і розклад моралі. Повертаючись із Спрінґфілду до Вашингтону, сенатор Беррі Голдвотер був змушений змінити місце приземлення літака. Літак сів на іншому аеродромі, ніж пляновалось, бо надійшло телефонічне повідомлення від невідомої особи про задуманий замах на життя кандидата на президента ЗДА.

● **Голляндська королева** Юліана і її дві доньки Беатріке і Маргарита перевели прогулянку біля Тусканських островів за 10 миль від берегів Італії моторовим човном, разом із вдовою по президенті Кеннеді, Джаклін, та її сестрою княжною Радзівіл.

Союзова округа Аллентавну відбула річні збори

Аллентавн.— 16 серпня ц. р. тут у просторій залі місцевої Української Православної Громади відбулись Загальні Збори Окружного Комітету Відділів Українського Народного Союзу Округи Аллентавн. Округа та охоплює 12 Відділів та має понад 1200 членів. Збори відкрив і ними проводив заслужений голова Округи Іван Заворський. Звітуючи за Округу, він підкреслив, що перша половина року не була продуктивна тому, що весь вільний час був посвячений на приготування Шевченківського концерту а відтак на приготування до поїздки на відкриття пам'ятника Тарасові Шевченкові в Вашингтоні. По звіті вибрано Окружну управу, до якої ввійшли Іван Заворський - голова, Стефан Колодруб - заст. голови, Анна Пип'юк - секретар в українській мові, Мартин Шеска - секр. в англійській мові і Дмитро Мушастий касир. Присутній на зборах обласний організатор Степан Гавриш у своїй доповіді з'ясував план праці Округи, поінформував про важливі справи, які були обговорені підчас нарад Головного Уряду на Союзівці, та закликав присутніх відділових урядовців доложити всіх зусиль, щоб Округа в Ювілейному році здобула 125 нових членів, призначених для неї Екзекутивою УНС. Голова Округи І. Зазворський, який є секретарем 147 Відділу, заявив, що він сам здобуде 50 членів. По 10 членів згодились здобути секр. 47 Відділу Анна Гарас, секр. 288 Відділу Дмитро Мушастий, секр. 17 Відділу Стефан Колодруб і секр. 369 Відд. Іван Колтонюк. По 5 членів згоди-

Закінчення на стор. 3-ій

ХАРЧІ ДЛЯ КІПРСЬКИХ ВТІКАЧІВ

Вояк кіпрської національної гвардії розподілює в Тіллірії хліб між мешканців довколишніх сіл, які внаслідок воєнних дій були змушені тікати із своїх домів і ховатися в печерах.

Кіпрські греки припинили бльокаду турецьких осель на Кіпрі

Нікозія.— Внаслідку переговорів представників Об'єднаних Націй і Міжнародного Червоного Хреста з кіпрсько-грецьким урядом, цей останній погодився на припинення господарської бльокади, веденої проти турецьких міських дільниць та сіл. Ця бльокада не допускала довозу харчів до отих скупчень турецького населення на Кіпрі, нафти, промислових виробів, машин і їхніх частин, ба навіть — води. Внаслідку не тільки терпіла, ба навіть здебільша припинилась продукція турецьких майстерень і торгівля турецьких крамниць, але й широким колам трецького населення на Кіпрі загрозив голод з нероздільними від нього заразними недугами. На Кіпрі є кругло 120.000 турків поруч з поверх 400.000 греків. Скасовуючи харчову бльокаду, кіпрсько-грецький уряд все ж зберіг ту бльокаду на різні роди машин, залізо, вибухові матеріяли і автомобілі, вважаючи, що вони можуть скріпити оборонні укріплення турків. Доставою харчів може займатися Міжнародний Червоний Хрест, зате турецький Червоний Півмісяць — відповідник Червоного Хреста — надалі не має доступу з своїми харчами, одягом і товарами до кіпрських турків. Цю „концесію" кіпрсько-грецького уряду вважають на Заході за добрий знак для дальших переговорів про розв'язку кіпрської проблеми.

Де Ґоль ізольований у своїй політиці щодо Південної Азії

Брюссель. — Після довгих нарад колишнього американського амбасадора у Південному В'єтнамі Генрі Кебота Ладжа з бельгійським прем'єром Тео Лефебром і іншими бельгійськими державними мужами, стало відомо, що Бельгія рішила відкрити в столиці Південного В'єтнаму Сайгоні свою амбасаду з повним її штабом для заманіфестування свого довір'я до тамошнього режиму та до американської політики у відношенні до В'єтнаму та всього Півдня Азії. Ладж виїде з Брюсселю до Гааги, а відтіль до столиць Західньої Німеччини, Данії, Еспанії, Італії та Британії. Взявши на увагу, що дотепер уже Британія, Італія, Західня Німеччина, Бельгія, Голляндія і скандинавські країни Данія та Норвегія заявилися проти політики французького президента де Голля, який пропонує „невтралізування" Південного В'єтнаму з відкликанням звідтіль американських військ, — ця політика насправді ізольована на терені Атлянтійського Союзу (НАТО). Однак американські чинники підкреслюють, що подорож Ладжа по Західній Европі не має на цілі монтувати опозицію проти Франції, а тільки з'єднувати допомогу від різних західноевропейських країн для Південного В'єтнаму в його війні проти комуністичних партизанів.

Совєти обороняють ролю Комуністичного Китаю в Африці

Москва. — Московська „Правда" накинулась у статті з минулого вівтірка 18 ц. м. проти американської політики в Конго, інтерпретуючи доставу конголійському урядові 4-ох транспортних літаків, що їм товаришила група військовиків, які мають ті літаки сторожити, - за доказ „інтервенції американських імперіялістів" в Конго. Приявність 40 американських парашутистів в Конго совєтський щоденник вважає за „започаткування американської інтервенції", яку він називає „злочинним актом". Водночас „Правда" прославляє повстанців і партизанів у східніх провінціях Конга, як „борців за свободу і незалежність" проти теперішнього „режиму тиранів" і рішуче заперечує, наче би позаду тих партизанів стояли китайські комуністи з своїми „спецами" партизанської війни, грішми і зброєю. В тій самій статті „Правда" гостро накидається на китайських комуністів за їх зусилля недопустити Совєтський Союз до нової конференції азійсько-африканських країн, як ніби не-азійську країну, за становище китайських комуністів на господарській конференції в Пйонг-янгу в Північній Кореї два місяці тому, де Комуністичний Китай будьщо намагався ізолювати азійсько - африканські народи і їх „визвольні рухи" (підривно-революційні дії) від совєтських впливів.

Перша українська праця про Ісляндію для національної бібліотеки в Рейкявіку

Рейкявік, Ісляндія (П. С). — Тут передано для репродукції першу українську студію про Ісляндію й ісляндців з книги проф. О. І. Бочковського „Боротьба народів за національне визволення", що появилася в Чехословаччині в 1932-му році. Цю рідкісну сьогодні працю привіз до столиці Ісляндії разом із деякими виданнями УВАН у Канаді проф. Яр. Рудницький із Вінніпегу дня 17-го серпня для поповнення українікою в Національній бібліотеці в Рейкявіку. Його приймали сеньйор ісляндської бібліотекарки д-р Ф. Сіґмундсон, п. Г. Тмортсайнсон та ін. Крім бібліотек і музеїв голова УВАН відвідав університет та наукові заклади Ісляндії й відбув довшу конференцію з деканом філософічного факультету д-ром Г. Бенедиктсоном у справі славістики в Ісляндії.

ГРЕЦІЯ І ТУРЕЧЧИНА ПОВЕРНУЛИ СВОЇ ВІЙСЬКА ДО ЗБРОЙНИХ СИЛ НАТО

Париж. — В минулу середу 19 серпня Туреччина повідомила генерального секретаря Північно - атлантійського Союзу (НАТО) Маніліо Бросіо і головного команданта збройних сил НАТО генерала Лаймена Лемніцера, що вона вертає назад до збройних сил НАТО своє летунство, відкликане відтіль 10 днів тому у зв'язку з гострим конфліктом з Кіпром і Грецією. Греція, яка відкликала була свої сухопільні, морські і летунські сили з НАТО в тиждень після Туреччини, мотивуючи це виразно, що її збройні сили потрібні їй для війни проти Туреччини у випадку, коли б Туреччина заатакувала Кіпр, — майже водночас з Туреччиною перевирішила свою постанову і також приділила свої збройні сили знову до спільних збройних сил НАТО. Гострий конфлікт між Грецією і Туреччиною, які є членами Атлантійського Союзу та з яких кожна підтримує своїх земляків на Кіпрі, які одні проти одних почали воювати в грудні минулого року внаслідку антитурецької політики кіпрсько - грецького президента Макаріоса, значно послабив оборонні спроможності НАТО в східній частині Середземного моря, яке має величезне стратегічне значення. Повернення Грецією і Туреччиною назад своїх військ до збройних сил НАТО вважається за добрий знак, що існують реальні вигляди на швидке конструктивне замирення в справі Кіпру. Після того, як мировий посередник ОН в цій справі, делегований Об'єднаними Націями, Сакарі Туоміоя, важко захворів в Женеві в минулу неділю, сутні переговори з представниками Греції і Туреччини продовжує в Женеві колишній американський державний секретар Дін Ачесон, один з головних творців Атлантійського Союзу з 1949 року. Турецький представник проф. Ніґат Ерім заявив, що новий плян Ачесона, як розв'язки кіпрської проблеми, Туреччина готова прийняти за базу до переговорів. Грецький представник Іоанос Соссідес полетів з Женеви до Атен представити той плян Ачесона грецькому урядові. Головні пункти того пляну — з'єднання Кіпру з Грецією, признання Туреччині бази на Кіпрі та ґарантія для прав кіпрських турків Грецією, а не кіпрськими властями. Проти того пляну, як твердять газети, є кіпрсько - грецький президент Макаріос, який звернувся був за допомогою проти Туреччини до Совєтського Союзу і тепер післав велику подяку Хрущову за його погрози Туреччині. Макаріос заявив у тій подяці, що „з могутньою допомогою вашої (совєтської) великої країни кіпрський нарід успішно доведе до кінця свою справедливу боротьбу за повну незалежність". Совєти буцім-то навантажили один корабель зброєю і вирядом для Кіпру. Туреччина загрозила, що у випадку загрози збоку Совєтського Союзу — вона замкне Босфор і Дарданелі для мореплавного руху між Чорним і Середземним, морями. Хоч „запрошення" Совєтського Союзу Макаріосом до інтервенції в справі Кіпру дає Хрущову першорядну „леґальну" нагоду для втручання в цю середземноморську проблему, проте західні чинники вважають, що погроза Хрущова Туреччині була блефом та що до ніякої справжньої інтервенції не прийде. Все ж, кіпрсько - грецький міністер закордонних справ Спірос Кіпріяну заповів свій виїзд до Москви і втягнення Кіпром Москви у цю справу приспішило старання в Женеві осягнути порозуміння безпосередньо між Грецією і Туреччиною, хоч би понад голову кіпрського президента. Тимчасовим керівником місії ОН в Женеві для справи Кіпру призначено італійського дипломата із штабу ОН Пієра Спінеллі, але наступником Сакарі Туоміої, як офіційного мирового посередника, стане, мабуть, колишній еквадорський президент Ґальо Пляза Ляссо, добре ознайомлений з проблемою Кіпру.

З Конґо евакують родини членів місії Об'єднаних Націй

Леопольдвіль. — „Ліві" конголійські партизани осягнули нові воєнні успіхи проти державного конголійського війська і зайняли одно з найбільших в Конго міст — Букаву в східньому Конго. Вже раніше партизани зайняли були столицю Східньої провінції Стенлівіль і столицю провінції Північна Катанга Альбертвіль. Американський консул в Букаву і члени консуляту втекли поперез ріку до сусідньої африканської держави Рванди. Американський амбасадор в Конго вислав до Рванди транспортний літак, щоб перевозити відтіль до столиці Конга Леопольдвілю членів консуляту. Про долю решти американців та взагалі чужинців в Букаву, яке нараховує 100,000 мешканців, нічого не відомо. Конголійський прем'єр Мойсе Чомбе видав розпорядок про негайний виїзд з Конго всіх громадян колишнього французького Конга (із столицею Браццавіль зараз по другому боці ріки Конго) та Бурунді, закинувши тим двом державам, що вони використовують перебування в Конго кругло 300,000 своїх громадян для передавання партизанам воєнної допомоги. Місія Об'єднаних Націй в Конго рішила евакувати взагалі з цілої конголійської держави жінок і дітей членів своєї місії та громадян інших неафриканських країн, загрожених прокомуністичними партизанами.

У СВІТІ

● **Японський монах Гірогіто** та прем'єр Гаято Ікеда взяли участь у публічному вшануванні більше як трьох мільйонів жертв другої світової війни. При цій нагоді японські газети таврували панівну серед нинішньої японської молоді атмосферу, діяметрально суперечну до атмосфери з-перед світової війни: тодішні націоналістично-мілітаристичні настрої заступили пацифізм і вигідництво, що йому сприяє великий добробут в Японії.

● **У французьких Альпах,** недалеко італійського кордону, біля ґірського села Бурґ Ст. Моріс, сталася велика автомобільна катастрофа: автобус із дітьми і їх батьками з поблизького дитячого табору, проломавши бар'єр злетів в пропасть. 17 осіб, в тому числі 14 дітей у віці 10 до 15 років, вбиті та 30 інших ранені. Між убитими є три виховники табору. Водій автобусу важко поранений. Катастрофу спричинило авто, що над'їхало з протилежного боку.

● **Новий президент Південного В'єтнаму,** генерал Нґуєн Хан не прийняв офіційного титулу „президент" — по-в'єтнамськи „тонґ-тонґ", тільки „чу-тіч", що відповідає по-українськи „голова". Титул „тонґ-тонґ" скомпромітований тим, що його вживав Нґо Дінг Дієм, останній президент, що його вбили під час революційного перевороту проти його правління.

● **До католицьких шкіл в Британії** вписались на новий шкільний рік 777.000 дітей, — на 23.000 більше, як в минулому році. Число тамошніх вчителів зросло на 1.000 осіб до 30.500. Державна влада в Британії уділює допомогу 2.241 римо-католицьким школам.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provide for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і mone orders виставляти на: "Svoboda".

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J. 07303

Спори в західньому світі

Туреччина відкликала була недавно своє летунство із збройних сил Атлантійського Союзу (НАТО) і використала його для збомбардування північно-західнього узбережжя Кіпру. З черги Греція відкликала з НАТО тавуючи це тим, що вони потрібні їй для морських і летунських військ, погрожуючи Туреччині. Правда, ці обидві держави повернули вже свої війська до НАТО, зате Кіпр звернувся до червоної Москви за допомогою проти турецького „аґресора", неначе запрошуючи большевиків, щоб вони здійснили тепер мрію своїх царських попередників: сфорсували боронені турками Дарданелли і перейняли „протекторат" над східньою частиною Середземного моря та Близьким Сходом. Водночас французький президент де Голль продовжує пропаґувати „невтральність" Південя Азії, отримуючи в нагороду захоплені голоси признання збоку Пейпінгу, для якого невтралізація того обширу однозначна з комунізацією. Засновуючи південно-азійську політику на ресантименті супроти Америки, французький президент базує свою політику на европейському континенті на такій самій нехоті супро Британії і пропонує творити „об'єднану Европу" — з виключенням Британії. Внаслідок цієї політики прийшло прохолодження взаємин між Францією і Західньою Німеччиною. Щождо відношення Франції до НАТО, то Франція вже давно відкликала звідтіль свою середземноморську фльоту, а свої суходільні війська на терені Західньої Німеччини обмежила до двох дивізій.

Це дуже сумний образ відносин в Атлантійському Союзі, цьому наймогутнішому військово-політичному бльоці західнього світу, створеному в 1949-му році для відпору совєтської загрози. Послаблення політичної єдности всередині НАТО стоїть у дивній диспропорції з одночасним мілітарним скріпленням різних його членів. Як яскраво з'ясував два дні тому секретар оборони Роберт МекНамара, збройна сила ЗДА дійшла до найвищого ступня в історії не тільки Америки, а й всього світу. В центральній Европі постала півмільйонова західньонімецька армія, до „клюбу атомових держав" приєдналася Франція, зрозуміння для збройної співпраці зросло серед малих держав НАТО, які прихильно поставились до справи створення атомово-морської фльоти із різнонаціональною залогою.

Прерізні причини викликали розхитання вузлів союзницької приязни і співпраці між партнерам НАТО. За найважливішу психологічну причину коментатори вважають оманне переконання, що ось минулася вже небезпека совєтської агресії. За другу таку психологічну причину вважають великий зріст добробуту західніх країн, що має відосередній вплив на їхню політику: почуття господарської незалежности послаблює гін до військово-політичної спільноти. З черги це віддзеркалюється у більшому заінтересуванні внутрішніми, спеціяльно господарськими справами, із легковажнішим ставленням до закордонних проблем.

Очевидно, це нездорові явища. Можна потішатися, що вони тимчасові, проминальні, бо, при всіх помилкових ходах деяких західніх державних мужів, все таки вони знають, що розвал НАТО був би катастрофою для всього вільного світу і для кожної країни атлантійського обширу зокрема. Тому можна сподіватися, що і кіпрська проблема буде конструктивно розв'язана без найменшої користи для Совєтів, із приверненням згоди між Грецією та Туреччиною, і Франція буде обережнішою у своїй грі. Американська дипломатія має трудне, велике завдання: скріпити єдність західнього світу.

Проблема нашого століття

У кожній офіційній совєтській заяві підкреслюється, що в СССР та країнах „соціялістичного бльоку" вже „навіки розв'язано" національне питання, і то в дусі рівности та братерства всіх народів. У таких заявах, звичайно, немає згадки про „старшого брата". Не було її і в заяві ТАСС у Москві, зробленій 18-го серпня, де офіційно стверджено, що „СССР належить до тих небагатьох країн, у яких не існує так званого жидівського питання". Тим часом велика жидівська організація в ЗДА, Гадассаг, саме тепер поставила вимогу до Демократичної партії, щоб у її політичну плятформу вставлено пункт про жидівську проблему в СССР, про переслідування, денаціоналізацію жидів, заборону совєтською владою будувати синагоги, відзначати жидівські свята, дотримуватись обрядів і т. д. На 50-ій Конвенції жидівського жіночого об'єднання, що відбувається нині в Лос Анджелесі, 2 000 делеґаток висунули вимогу до демократів, щоб вони в політичній плятформі звернули увагу Кремлеві, як пише „Ню Йорк Таймс" з 19-го серпня, — „на російський антисемітизм". Як відомо, Республіканська партія включила в свою політичну плятформу, схвалену на Конвенції в Сан Франсіско, окремий пункт про поневолені нації в СССР, зарахувавши до таких націй усі не російські — европейські й азійські — народи в СССР і країни-сателіти. У київській „Літературній Україні" з 4-го серпня надруковано повний ненависти — і переляку — коментар, пересипаний прокляттями в сторону Республіканської партії за точку про поневолені нації.

Керівник Комісії сіоністських справ, історик, д-р Міріям Фройд з Ню Йорку, поставила на згаданій вище конвенції в Лос Анджелесі вимогу до уряду ЗДА: „Дипломатичним та іншими шляхами примусити Кремль виректися антисемітизму в СССР і надати жидам право об'єднатися із своїми розбитими родинами в інших країнах". І далі: „Жиди в СССР не мають права протестувати проти несправедливости, переслідування й дискримінації. Це зобов'язує нас, як американців і як жидів, які живуть у вільній демократичній країні, виступати в їхньому імені". Така рішуча й гідна постава напевно й примусила ТАСС поспішити з цею однією облудною заявою, що в СССР немає жидівської проблеми.

Кожному ясно, що вона є. І, звичайно, не тільки жидівська. Це — проблема всіх поневолених не-російських націй. Те, що діється з 5-ма мільйонами жидів у СССР, те саме діється з понад 40 мільйонами українців та іншими поневоленими націями. Як американці українського роду — ми морально зобов'язані допомагати країні нашого походження — Україні, як це ми завжди робимо і як поступають інші етнічні групи, включно з історично-витривалою жидівською. Вважаємо, що американський уряд, ідучи за традиціями Вашингтона й Лінкольна, повинен, в найкращому інтересі самої Америки й тривкого миру в світі, поставити перед Кремлем питання про всі поневолені нації, бо всі вони однаково терплять від російського шовінізму-колоніялізму: мовна дискримінація, закривання церков, молитовних будинків, синагог і мечетів, економічний грабунок, послідовна політика русифікації — вони всюди є з благословення хрущовського ЦК і в РСФСР, і на території неросійських республік. Вважаємо, що виділення будьякого поневоленого народу чи релігійної групи в совєтській в'язниці народів було б не тільки кривдою для інших в'язнів, які терплять спільно, але й шкодою для тієї групи, яка думає тільки пр осебе. „В єдності сила" — каже українська народна мудрість, якій відповідає американська: „спільно переможемо або оденцем повиснемо".

Богдан Галайчук

ДИПЛОМАТИЧНА ІЗОЛЯЦІЯ КАСТРА

Буенос Айрес. — 11-го серпня чілійський президент Алесандрі зірвав дипломатичні взаємини з Кубою і щойно тепер можна ствердити, що протикастрівські санкції, проголошені Організацією Американських Держав 25-го липня, не залишаться на папері; що в той історичний день континент склав іспит солідарности.

Як відомо, консультативне зібрання тої організації схвалило було карні санкції проти кастрівського режиму у формі зірвання всіма її членами дипломатичних взаємин, припинення торгівлі та мореплавного зв'язку з Кубою. Практично йшлося лише про чотири держави, які не розірвали тих трьох ниток до того часу і які 25-го липня голосували проти санкцій — про Уруґвай, Болівію, Мехіко та Чіле.

Згідно з договором, підписаним у 1947-му році в Ріо де Жанейро, ніяка держава-член ОАД не зобов'язана брати участи у збройних санкціях супроти іншої держави, зате повинна виконати всі інші санкції, якщо компетентний орган ОАД, а саме консультативне зібрання міністрів закордонних справ, вирішить такі санкції більшістю двох третин голосів. Отже не було сумніву відносно правосильности ухвалених санкцій, не зважаючи на спротив членів, зате існували поважні сумніви, чи справді ті держави виконають покладений на них обов'язок. Точніше, такі сумніви існували лише відносно Мехіко і Чіле.

Болівійська урядова партія, відома із своєї дискретної марксистської інспірації, насуває поважні побоювання на дальшу мету, але вона не проявляє солідарности з кастрівським режимом. Компетентні обсерватори пояснювали болівійську поставу, втриману до 25-го липня включно, внутрішніми трудноцами, а саме напруженням, яке почалося перед недавніми виборами у висліді агресивної постави троцькістів, очолюваних дотеперішнім віце-міністром Хуаном Лечіном (про що ми широко писали), і сьогодні довело до збройного конфлікту. Немає сумніву, що Болівія виконає згодом санкції.

Уруґвайську поставу записано назагал на рахунок „гнилого" лібералізму, притаманного уруґвайській демократії. Насправді існує ще й інша причина, яка покищо не просочилась до преси, але про яку говорять „на вухо" у верхівці тутешнього міністерства закордонних справ. Протикастрівські елементи можуть тепер знайти дипломатичний азиль лише в 4-ох латиноамериканських амбасадах, які ще діють в Гавані. В уруґвайській амбасаді знайшлися урядовці, які використовували ту „високу коньюнктуру": давали втікачам азиль і діставали для них „залізні листи" за великі хабарі. Як тільки уруґвайський уряд про це довідався, зараз провів чистку — і в міжчасі скандал дійшов до відома Кастра, який шантажує Уруґвай: якщо виконаєте, мовляв, санкції, я подам до публічного відома кілька деталів, які не піднесуть престижу Уруґваю... Ось чому уруґвайський уряд „чеше дідька зрідка", стараючись перед зірванням дати якнайбільші докази доброї волі.

Зате від самого початку, як сказано, висловлювали поважні побоювання, чи виконають санкції Мехіко та Чіле — маючи на увазі трудноці різного характеру, які стоять перед цими двома державами.

„Сіґльо", — комуністичний щоденник, який виходить у Сантіяґо, оголосив 12-го серпня вислід зондажу чілійської публічної опінії, що його, мовляв, провів професор соціології тамошнього університету, Едвард Гамі: 62% чілійців висловилися проти зірвання дипломатичних взаємин з Кубою, 28% — за а 10% — не висловилися. Очевидно, не викликає довір'я соціолог, який містить у комуністичному часописі висліди анкети на таку тему. Але маємо підстави думати, що більшість чілійської опінії, — хоч може й не така значна — справді проти санкцій. Чілійська преса, у більшій частині опанована або інфільтрована марксистами, великою мірою унапрямнює місцеву опінію, защеплюючи деякі критерії, яким небезпечно протиставитися. Єдина партія, яка сьогодні може успішно змагатися з марксистською потугою, християнська демократія, мусіла, як відомо, прийняти дуже радикальну, внутрішньоустроєву плятформу і навіть не може дозволити собі назвати на ім'я кастрівське „самовизначення".

Як відомо, до лютого 1962 року існувала прокастрівська „вісь": Бразилія — Буенос Айрес — Сантіяґо. Всі три президенти тих країн натякали, що мусять вести саме таку політику під тиском народних мас — при тому не важко було відрізнити справжню причину від претексту. Коли Фрондізі на початку того ж року врешті-решт зірвав з Кубою, комуністам не вдалося зорганізувати навіть найскромнішої маніфестації на вулицях арґентинської столиці. Во здавна очевидне, що прокастрівська політика Фрондізі не була накинена ніякою групою тиску, а навпаки: була ведена всупереч громадській думці, мобілізуючи проти уряду таку грізну групу тиску, як збройні сили. Тоді існувало переконання, що Квадрос, а опісля Гулярт вели таку саму політику, побоюючись заворушення, що його, мовляв, кожної хвилини могла викликати Генеральна Конфедерація Праці, опанована комуністами. Та згодом виявилося, що й це був лише претекст, бо та організація не рушила пальцем у чоботі, коли комунофіл Гулярт полетів з президентського крісла, що, як відомо, перекреслило широкі пляни комуністичної субверсії.

Єдиний Алесандрі є таки справді антикастристом і він єдиний таки справді вів прокастрівську політику проти власного переконання, а виключно з конечности — щоб не провокувати пекельних сил, які могли кожночасно підняти чілійську вулицю і кинути її на барикади. І він зірвав взаємини з Кубою, використавши сприятливу ситуацію, коли комуністи не могли дозволити собі на таку криваву репресію: 11-го серпня.

Закінчення на стор. 3-ій

Мирон Б. Куропась

ДЕ НАША МОЛОДЬ?

(Відповідь і заклик до дискусії)

(3)

Врешті, асиміляція є неминуча. Коли нема дискримінації, тоді жадна меншість в Америці не зуміє спротивитися асиміляції поза третє покоління[5]. Українці прийшли до того висновку вже 30 років тому. З цього приводу проф. Степан Мамчур писав: „Процеси в напрямі американської культури, а відосередні від української культури, які вище описано, реасумуючи, є природні, а тому безособові або автоматичні. Вони не є продуктом вольовости, залежні від одиниці чи груп, з прихильною ласкавістю чи перфідним наміром. Вони є безпосередніми наслідками цілої серії факторів в особливому становищі, такого самого роду, наводячи аналогію, як певна пропорція водню і кисню між собою сполучуються і творять воду"[6].

Нарікати на асиміляцію, пише проф. Мамчур, так само успішно, як „гавкати на місяць". До справ асиміляції треба підходити з науковим знанням... "людина неспроможна виелімінувати тих процесів, які вже існують. Але вона може мати вплив на специфічний характер процесу, змінюючи — не усуваючи — фактори в даному положенні"[7].

Обговорюючи проблему, чого ми можемо очікувати від української молоді, мусимо взяти під увагу й другий бік медалі, а саме — українську спільноту в Північній Америці разом з її вартостями й стандартами. Які альтернативи ми пропонуємо нашій навчанням обтяженій молоді, що живе в багатому, прагматичному й колективному суспільстві з нахилом до асиміляції? Які тривалі вартості ми стараємося плекати і яким способом це робимо? На жаль, не маємо чим похвалитися. Хоч докладаємо найбільших зусиль, багато нашої молоді залишає українські ряди і до них вже не повертається. Що гірше, ця молодь уважає, що бути українцем у багатьох випадках є тягарем. Можливо, що в цьому є наша власна вина.

Поставмо себе на місце нашої молоді. Припустімо, що після цілого тижня науки в школі ми встаємо в суботу ранком і нам кажуть, що — замість гри в бейзбол, футбол чи плавання — ми мусимо йти до української школи. Можливо, що ми будемо невдоволені, але врешті послухаємо батьків. Якщо наші українські вчителі підійдуть до нас розумно, вміло, наше упередження зникне. Але якщо ні, якщо українські вчителі викладатимуть свої предмети в нудний та сухий спосіб (рівночасно підкреслюючи, що Америка чи Канада гірші за Україну), наше невдоволення зростатиме. По полудні ми знову мусимо виконати свої дальші обов'язки — іти до Пласту, СУМ'у, ОДУМ'у чи МУН'у. І тут знову, якщо виховники розуміють наші потреби, пополудне перетвориться з обов'язку у приємність і розвагу. Коли ж вони не зрозуміють нас, тоді приналежність до наших молодечих організацій стане ще одною причиною нашого невдоволення. Врешті в суботу вечером нам дозволено вийти з дому. Але ненадовго. Ми ще маємо домашні вправи.

У неділю ранком ми йдемо до церкви, після того обідаємо, і знову не йдемо грати в бейзбол чи футбол, але іде-мо на український пікнік чи концерт. Увечері нас змушують сидіти вдома, бо в понеділок треба йти до школи, і ми мусимо відпочити.

Я не повірю, коли хтось мені скаже, що після цілої серії таких „вікендів" наші діти не будуть приховувати невдоволення з того, що вони — українці!

Припустімо, що в нас не залишилося глибокого упередження до українства з перших років нашої молодости. Ми відвідуємо середню школу, як інші підлітки, робимо спроби віднайти себе, спробувати свої крила. Чи можемо розвиватися й вростати в українські молодечі організації? Чи наші виховники готові нам дати слово навіть тоді, коли вони з нами не погоджуються? Чи це не правда, що багато з наших „молодечих" провідників уже в старшому віці і вважають кожного, хто має менше як 25 років, „смаркачем" без розуму в голові? Чи це не правда, що декого з нашої молоді викинено з молодечої організації тільки за те, що насмілились виявити свій цілком здоровий погляд, вимагаючи арґументів на доказ того, що їм розказують?

І знову ми залишаємося у своєму середовищі. Ми закінчуємо середню школу, йдемо до університету, беремо активну участь в українських студентських організаціях (де вже відчувається більше свободи), (закінчуємо студії і повертаємося до української громади з бажанням причинитися чимось до розвитку української справи. Що ж ми знаходимо? Кількох людей, які стараються всіма силами щось робити, а від великої більшости чуємо тільки нарікання, критику, вимогу розраховуватися за найменші дрібниці. Тут панує пишномовна, поблажлива „атмосфера" (комплекс „смаркача" тут все ще існує): „Я все знаю — так воно не буде". Ми зустрічаємося також з нашими політичними організаціями, які Оскар Гандлін називає „меншістю в меншості"[8].

Ми відкриваємо, що в нашому суспільстві існує одна особливо мілітантна — хоч чисельно незначна політична група, яка „знає все" про Україну, минулу, сучасну й майбутню, догматично відмовляється достосуватися до життя у Північній Америці, хоче сама всюди верховодити, не бажає йти на компроміс з іншими українськими організаціями через, якісь незрозумілі та невияснені принципи і вважає кожного, хто посміє спротивитися їхній акції, за антиукраїнця.

[5] Handlin, Oscar, **Race and Nationality in America Life**, Doubleday Anchor Books, Doubleday & Co. Inc., N. Y., 1957, pp. 135-149.

[6] Mamchur, Stephen, "Ukrainian Culture Change," **Jubilee Book of the Ukrainian National Association**, Luka Myshuha, Ed., N. Y., 1936, p. 506.

[7] Там же.

[8] Handlin, Oscar, op. cit. p. 188.

Леся Лисяк

Терпкі пахощі

Хай простять мені ті, які в житті цікавляться виключно „важливими справами", бо від цього дрібного епізоду, який хочу розказати, не залежить ані доля світу, ані навіть найменшої країни.

Це тільки фрагмент однієї людської душі або — хто його знає — може душ багатьох з нас?

Ось ви зустрічаєте принагідну знайому, з якою не бачились декілька років. Говорите на звичайні, особисті теми — здоров'я, праця, родинні справи. Згадуєте також тих, які залишилися там, на рідних землях. Говорите про посилки, про листи від них. І так, між іншим, ваша знайома каже: „Я написала була додому, щоб мені прислали насіння конопель для домашньої пташки. Навесну я посіяла його на городі біля хати і — уявіть собі — виросли коноплі такі високі, стрункі, з пушистими китицями цвіту, прямо чудові".

Ви слухаєте мовчки, і вам ще не ясно, в чому справа. Але ви чуєте виразно, що в голосі вашої знайомої бринить нотка зворушення. А вона продовжує: „Скільки разів гляну на них, пригадується мені долина понад потоком у нашому селі. Там, уздовж стежки, росли коноплі. Мені пригадується, як кожної неділі вранці я йшла тією долиною до церкви... знаєте, у вишиваній блюзочці, з хустинкою в руці, таке молоде дівча... Коноплі пахли так міцно, так п'янко..."

Вона нагло вриває і дивиться на вас допитливо: „Вам, напевно, смішно, що я сказала, що коноплі пахли? Люди з міста твердять, що коноплі мають неприємний запах".

Але вам зовсім не смішно, бо ви вже пішли за ходом її думок. Ви бачите ту долину понад потічком, якою йшлося до церкви. Китиці конопель майже торкаються ваших рамен, і ви чуєте їх своєрідний, терпкий аромат. Може колись він вам не дуже подобався, але тепер ви сприймаєте його інакше. Він — цей міцний аромат — так тісно пов'язаний з галицьким селом, а ці гнучкі стебелини видаються вам такими рідними...

Ваша знайома, мабуть, відчуває, що ви її зрозуміли, бо говорить уже сміливіше: „А знаєте, тоді літніми, недільними ранками, сонце світило якось так весело, так ясно. Кажіть, що хочете, але мені здається, що тут воно інакше світить... А дзвони як дзвонили! Вони промовляли до вас, і ви їх розуміли. Тут дзвони мають інший звук... Вони не співають так, як наші" — І навіть це порівняння вас не дивує. Бож правда — зовсім інакше лунав гомін дзвонів дерев'яної дзвінниці, понад дерв'яної дзвініиці понад ми, сільськими стріхами, як лунає понад асфальтованими вулицями американського міста. А втім, це таки були рідні дзвони. Вони таки дійсно промовляли до вашої душі.

Ваша знайома протирає очі хусточкою і винувато всміхається: „Не дивуйтеся, що я така сантиментальна. Бачите, коли проминула молодість, спомини про рідну землю стають щораз дорожчими. Люди кажуть, що з часом усе забувається, але воно так не є. А як ви думаєте?"

Ви мовчки стискаєте її руку. Вона — ця принагідна знайома — сказала вам дуже багато. Сказала, що ми, опинившись на еміґрації, свідомо чи підсвідомо шукаємо чогось, що пригадувало б нам рідну землю. Що навіть зелені стебелинки нероматичних конопель приносять зворушливі спогади. І що їх міцний аромат, який ви колись недолюбляли, видається вам тепер таким гарним. І що спогади про недільні ранки, коли долиною понад потічком ішлося до церкви, тепер дуже, дуже дорогі.

Бо коли б ми перестали згадувати і тужити — наші серця спорожніли б.

М. Л-а

МИХАЙЛО КОЦЮБИНСЬКИЙ

(100-річчя з дня його народження)

(III)

Ще перед виїздом до Лопатинець Коцюбинський відвідав могилу Тараса Шевченка в Каневі. Свої враження у формі репортажу під назвою „Тарасова Могила" переслав він до львівської „Правди", де вони були надруковані в березні 1891 року. В тому самому числі вміщено переказані М. Коцюбинському спогади про Шевченка. Хоч автора цих спогадів Коцюбинський назвав тільки скороченням його прізвища, тепер знаємо, що ним був З. Недоборовський, який у 1860 році зустрічався з Шевченком у Петербурзі. Ці спогади списав Коцюбинський вже в Лопатинцях, куди переїхав на початку 1891 року. Докладніше про це говориться в листі Коцюбинського до Олександра Барвінського з 6 лютого 1891 року:

„Вельмишановний Добродію!

Вибачте мені, будьте ласкаві, що так довго нічого не присилав Вам для „Правди". Останніх два місяці забрала мені тяжка недуга матері та переїзд з Винниці в Лопатинці, де я тепер — на якийсь час — осівсь.

Сьогодні, вибравши вільну хвилину, списав я те, що чув від одного старенького українця про Шевченка, і отсе подаю Вам ті спомини, прохаючи видрукувати їх в „Правді". Невдовзі сподіваюся надіслати Вам більшу працю".

Надіслані до „Правди" спогади підписав Коцюбинський псевдонімом Захар Козуб, а самим спогадам дав назву: „Причинок до біографії Тараса Шевченка". (Можливо, що цю назву придумали в редакції).

У Лопатинцях Коцюбинський пише ще вірші (дві редакції вірша „Вечір" і „Завидющий брат"), але потім залишається при своєму властивому жанрі — при новелі й оповіданні.

З прозових творів Коцюбинського в Лопатинцях були написані: „Харитя", „На віру", „Ялинка", „П'ятизлотник". „Харитя" була друкована в „Дзвінку" 1891 р. „На віру" переслав Коцюбинський до „Зорі", але „Зоря" з певних причин цього твору не надрукувала. Тоді Коцюбинський звернувся до „Правди", яка пішла Коцюбинському назустріч. Редактор „Зорі" В. Лукич, передавши згідно з бажанням Коцюбинського „На віру" редакції „Правда", писав до Коцюбинського:

„Вашу повість „На віру" передав „Правді". Так редакція, як і читачі вельми з неї задоволені. А треба Вам знати, що „Правда" не потребує так оглядатись на все, як „Зоря", на котру дивиться остро цензура урядова, цензура передплатників, що не хотіли б бачити нічого, щоб нарушувало їх „чувства..."

(10 вересня 1892 р.)

Того ж самого року (1892) повість „На віру" почала появлятися на сторінках „Правди". Оповідання „Ялинка" було надруковане в „Дзвінку" наприкінці 1891 р.

Щождо оповідання „П'ятизлотник", то було воно написане на прохання відомого українського громадського діяча Михайла Комарова, який жив тоді в Одесі (Коцюбинський зве його також Комарем) і підготовляв літературний збірник „Запомога", що з нього прибуток мав бути призначений на допомогу голодуючим. Коцюбинський, як бачимо, склав своє оповідання якраз в дусі тієї допомогової акції. Коли Комаров переслав матеріял збірника до цензури, цензор поскреслював у „П'ятизлотнику" деякі місця (про стягування податку), а потім взагалі не дав дозволу на друкування збірника.

Крім „П'ятизлотника" Коцюбинський вислав був Комарову ще й „На віру", незалежно від того, що мав у пляні друкувати цю повість у „Правді". Комаров, між іншим, і дав Коцюбинському таку раду. Коли Коцюбинському не повелось із „П'ятизлотником" у „Запомозі", вислав він тоді оповідання до „Зорі", де надруковано його 1892 р.

Для творів лопатинецького періоду використав Коцюбинський реальні картини з життя селян.

У Лопатинцях жив Коцюбинський до кінця травня (за ст. ст.) 1892 р. Залишення Лопатинець було пов'язане з новою посадою, яку Коцюбинський одержав за допомогою Михайла Комарова. Останній, знаючи, що приватна учительська праця не дає Коцюбинському належного матеріяльного забезпечення, звернувся до свого знайомого Панаса Погибки, який працював у Басарабії при філоксерній комісії, з проханням влаштувати Коцюбинського на працю. Про згоду Погибки Комаров повідомив Коцюбинського 22 травня (ст. ст.) 1892 року:

„... Він з великою охотою приймає Вас на роботу — розпорядчиком при робочих. Умови такі: на перший місяць плата 30 руб., котра з другого місяця може бути побільшена на 35 або й на 40 руб. в місяць, окрім того квартира мається безплатна, те ж саме вертають всі розходи на переїзд з одного місця роботи на друге".

Залишивши Лопатинці, Коцюбинський пробув ще кілька днів у Вінниці, де жили його мати й рідня, а в другій половині червня 1892 року вже був у Бесарабії. 24 червня написав він листа Володимирові Шухевичеві до Львова, в якому ділиться своїми враженнями з нового місця:

„Химерна доля закинула мене аж у Басарабію, поміж нарід, чужий для мене і мовою і звичаями.

Весело на чужині згадать про рідну країну, любо промовить до кого рідною мовою. Тут, у Басарабії, працюю я в філоксерній комісії і потішаюся лишень одною надією — придбати собі за літо здоров'я. Гарний клімат, рух, виноград — все те, сподіваюся, матиме чималий вплив на здоров'я, котрим в останньому часі я не міг похвалитись.

Покищо — я розкопую, дивлячись на чудові краєвиди, котрі зустрічаються на кожному ступіні".

У Басарабії побував Коцюбинський в різних місцях, залежно від того, де проводилася праця комісії. В кореспонденції натрапляємо на такі осередки, куди Коцюбинському надходили листи: Каменча, Джурджулешті, Рені. З огляду на те, що комісія могла працювати тільки літом і ранньою осінню, по закінченні праці Коцюбинський міг вернутися до Вінниці. У Басарабії пробув Коцюбинський десь до половини листопада (ст. ст.) 1892 року. Це видно з листа, писаного 24 листопада до Олександра Барвінського:

„Тількищо повернув додому і застав Ваш лист і один примірник „На віру". Жаль мені дуже, що не так склалося, як ждалося. Не маючи надії на грошовий гонорарій, я гадав, що принаймні матиму книжку, чепурно видану... Ну та що казать, коли інакше, як пишете, не можна було. Тому то прошу Вас, ласкавий добродію, висилайте мені обіцяні примірники оповідання на подану вище адресу.

Для „Правди" лагоджу велику працю — переклад „Пана Тадеуша" Міцкевича. Тепер саме в українській літературі помічається пекуча потреба в перекладі на українську мову европейських клясиків, щоб нам не доводилось (як досі) залицяти за всьогосвітнім добром до чужої хати.

Тому то д. Самійленко заходивсь перекладати Данте, Боровик „Втрачений рай" Мільтона, а я взяв собі „Пана Тадеуша".

(Лист, писаний з Вінниці)

ПАМ'ЯТІ МИХАЙЛА КОЛОДІЯ

(Посмертна згадка)

9 червня 1964 р. о 6:30 год. вечора, по довгій і тяжкій недузі — у шпиталі в Брукліні, Ню Йорк, прийнявши Найсвятіші Тайни, на 64-му році життя відійшов у вічність сл. пам. проф. Михайло Колодій, учасник Визвольної Боротьби за Україну, а зокрема — учасник оборони Львова в 1918 році.

Покійний народився 21 листопада 1900 р. в Стрептові, пов. Камінка Струмилова, в Галичині. Закінчивши середню освіту, виїхав до Львова для продовження студій, але Листопадовий Зрив захопив юнака і він зголосився до українських частин, що завзято боронили рідний Львів.

В боях у Львові був поранений, потім — польський полон, табір полонених у Вадовицях. Після звільнення вертається до Львова, де закінчує Музичний Інститут і переходить на посаду учителя. Покійний з самопосвятою виховує українських дітей в національно-патріотичному дусі, на що польська влада звертає увагу. Крім того, брав участь в підпільній організації, розом з укр. молоддю, що в тойчас гуртувалася в УВО.

Нарешті поляки починають ставити пок. Михайлові Колодієві як учителеві вимоги — зміни віровизнання, себто відречення від українства, на що молодий і свідомий український націоналіст не міг погодитися. В 1927 році „зеленою" стежкою перебирається до Чехо-Словаччини, де зголошується до організації української студіюючої молоді, продовжує освіту, бере активну участь в громадсько-політичній роботі.

1929 року з групою української молоді переїжджає до Франції, до Везіну - Шалет, департамент Луарет, недалеко від Парижу, до нашого тоді найбільшого осередку у Франції.

У Везіні - Шалеті Михайло Колодій в повному розквіті своїх сил поринає в громадсько-суспільну працю, бере участь в організації української школи при Громаді, виявляє себе справжнім соборником, бо завдяки його поставі й такту, українська „Просвіта", що належала до УНО, членом якої він був, протягом довгих років гармонійно співпрацювала з „Громадою", що підтримувала Державний Центр УНР. Школа при Громаді у Везіні була спільна для дітей членів „Громади" і „Просвіти". В цій то школі він як учитель, як диригент світського і церковного Хору виховував дітей в національному дусі, в патріотизмі, прищеплював молоді любов до всього українського, а особливо до музики і співу, що їх сам так любив.

У 1932 році доля звела автора цих рядків з проф. Михайлом Колодієм і ми стали приятелями. Не раз мали дискусії, але завдяки його такту у нас ніколи не було жадних непорозумінь, хоч і належали до різних політичних організацій.

Михайло Колодій належав до типу громадсько-суспільних діячів, які уважали працю для громади найбільше почесною. Покійний розумів, що громадсько-суспільна праця вимагає самопосвяти й відданости, а часто і самовідречення, і тому вона завжди була у нього на першому пляні. Він виховав два покоління української молоді в школі при Шалетській громаді у Франції, а серед своїх питомців користувався великою пошаною та любов'ю.

З переїздом до ЗДА 7 років тому він зразу зголосився до 10 Відділу ОДВУ, де з запалом приступив до праці серед молоді, організував хор, школу, доповнює бібліотеку та все це після тяжкої фізичної праці на шматок хліба для родини.

Як представник ОДВУ, ввійшов до складу Управи Т-ва Прихильників УНР — Відділ у Ню Йорку і став секретарем, аж до початку хвороби, що звела його в могилу.

У Ню Йорку Михайло Колодій з найбільшим захопленням поринув у вир гром.-суспільної праці, виявив себе справжнім соборником, для якого групово-партійні інтереси відходять на другий плян. Навіть тяжко хворий, він бере різні праці для передруку на машинці у себе в помешканні. При зустрічах говорив, що знайшов якусь рідкісну партитуру, чи книжку і радів, що на старість, коли перейде на пенсію — впорядкує бібліотеку для молоді. Не судилось. Невблагана смерть перервала нитку життя цього скромного, чесного українського патріота, і людини доброго серця, якого ще довго не буде ким заступити.

Під час панахиди за його душу, що була відслужена 11 і 12 червня, в похоронному домі П. Яреми в Н. И., зібралася велика українська громада, попрощати покійного в останню дорогу. В п'ятницю 14 червня, після останньої панахиди, авторові цих рядків припала сумна честь прощати Покійного проф. Мих. Колодія від друзів і приятелів присутніх і відсутніх, від приятелів з Везіну-Шалету, як з „Громади" так і „Просвіти", і від кол. учнів покійного, які вже закінчили вищі студії та стали професорами, інженерами, докторами. Вони напевно довго зберігатимуть найкращу пам'ять про свого учителя.

В суботу 13-го червня 1964-го року тлінні останки Покійного перевезено до церкви св. Духа в Брукліні, до якої покійний належав, а після заупокойної Служби Божої до українського православного цвинтаря в Баунд Бруку.

Перед відкритою могилою в останнє прощав пок. проф. М. Колодія д-р Богдан Левицький, склавши співчуття Родині покійного від Головної Управи ОДВУ. Пригадавши коротко життєпис покійного, він дав йому найкращу характеристику, як крустально - чесної людини і скромного та відданого громадсько - суспільного і політичного діяча.

Під час трапези в залі при церкві зібралася чимала група приятелів та членів 10-го Відділу ОДВУ, які відпровадили сл. п. проф. Михайла Колодія в останню дорогу.

Дир. Роман Крупка висловив співчуття родині Покійного, дружині, синові Орестові з дружиною, молодшому братові Захарові Колодієві з донечкою, шваґрові Кузьмі Марущакові з дружиною та іншим близьким. Він відмітив велику працю, що її покійний виконував з самого початку приїзду до Ню Йорку та поділився останньою волею Покійного.

Дуже сердечну промову-спогад сказав Петро Байбак. Кузьма Марущак, шваґер Покійного пригадав, як Михайло Колодій в найгірших обставинах під час війни у Німеччині при ворожому наставленні гітлерівської влади — старався допомагати українцям у ролі перекладача, бо досконало володів німецькою і французькою мовами. Коротким словом згадав покійного і Семен Нечипорук, який закликав скласти пожертви на пам'ятник. Присутній на трапезі гість із Бельгії п. Іван Левко, який прибув на відкриття пам'ятника Т. Шевченкові, в короткім слові віддав пошану Покійному Борцеві, який ніколи не вмирає, а буде вічно жити в пам'яті суспільства якому служив.

Співом української традиційної пісні: „Чуєш, брате мій" закінчено цю сумну трапезу, а на українському православному цвинтарі в Баунд Бруку виросла ще одна свіжа могила, де спочиває сл. п. Михайло Колодій, соборник і патріот, пам'ять про якого буде вічною.

Нехай гостинна земля вільної країни Вашинґтона буде йому легкою!

Д. Бакум

ПЕРЕД З'ЇЗДОМ ДРОГОБИЧАН

Вже двадцять років добігає, як ми покинули Рідну Землю. Ще й нині перед очима сцена дослівного цілування порога рідної хати, кинення на неї останнього, прощального погляду. А потім, перехрестившись, зірвав хлібороб декілька квіток з города та взяв з-під них пригорщу рідної землі, загорнув у шматинку й кинув за пазуху, зі сльозами в очах. Ще хвилину стояв, наче закам'янілий: у лівій руці квіти, а правою притискав рідну землю до свого серця...

Утривалювання друком згадок про дорогі нам рідні сторони, про важливі події, писання історичних нарисів, поміщення пам'яткових знимок тощо — це позитивне діло, до якого усіх Вас кличемо.

Прочитавши оголошення Дрогобиччан у нашій пресі про З'їзд і намічене видання пропам'ятної книги — щиро вітаємо цей почин! У ній, крім очевидно, інших тем, будуть праці про Дрогобицький нафтовий басейн таких запрошених авторів, як наш археолог проф. Панстернак і наш геолог проф. Олексишин з Бостонського університету. Треба запросити поважного автора, який написав би історію цієї славної частини України.

Саме на Дрогобиччині наш театр відчував чи не найтепліше до нього відношення з боку місцевого громадянства (хоч би згадати про влаштування Свят - Вечора Союзом Українок для З'єдиненого Театру ім. І. Ковляревського в 1938 р.). Хай буде вільно мені згадати тут і Вельмидостойного д-ра Степана Витвицького, нині президента уряду УНР в екзилі, тоді — посла до Сойму, який дуже часто своєю інтервенцією перед найвищими властями та в міністерстві освіти у справі нашої театральної ліцензії рятував український деатр із скрутного положення. Щоправда, це саме можна сказати і про інших наших тодішніх послів — Барана, Біляка, Тершаківця, Шикерика - Данилова та ін., з маршалком В. Мудрим на чолі, але заслуги в цьому напрямі нашого Вельмидостойного д-ра Витвицького ми висуваємо на перший плян, як дрогобичанина. До речі, Дрогобич, поза Львовом, пишався найкращою театральною залею, що виповнялась ущерть місцевою і позамісцевою публікою, спрагненого духового корму. Особливо подобались усім „Слово о Полку Ігоревім, „Батурин", „За друзі своя", „Цариця Грузії" („Зрада"), „Земля", „Голгота", „Камо грядеши" та ін.

В організуванні підкарпатського театру, за німецької окупації місцеві сили відіграли велику ролю так, що театр зміг навіть скоріше розпочати свою діяльність, ніж було заплянувано. Маємо на увазі, крім місцевого театрального декоратора — музичного керівника театру сл. п. проф. Богдана Пюрка, який на еміґрації в Німеччині був директором пересувного Оперного Театру, тенора Романа Сасика, цілу оркестру з місцевих професійних музик з проф. М. Огродніковою (тепер Жилавою), д-ром І. Соневицьким, братами Клось, проф. Смоліховським, М'яким та ін.

Мистецьким керівником став арт. Роман Тимчук, абсольвент Державного Інституту Театрального Мистецтва (Відділ Режисерії) — і тоді театр рушив, як кажуть, з місця.

Молодь Дрогобиччини між двома війнами завжди любила свій театр і приходила з великою поміччю в часі гостинних виступів. Крім того, слідувало ще поширення українського друкованого слова цією ж молоддю, організування рефератів, різних курсів, концертів, хорових виступів... Слід згадати дрогобицький „Боян", нагороджений першою нагородою на фестивалі Української Пісні у Львові, із солісткою Веронікою Цегельською та солістом Іваном Гавриловим, а далі — влаштування пописів народнього танку і вистав широкої мережі аматорських драматичних гуртків. На добру згадку заслуговує режисерська робота проф. Іваненка.

Широкосяжна, вироблена національна свідомість дрогобичан була сіллю в оці польської влади. У славній хроніці українського підпілля Дрогобиччини золотими буквами вписано гекатомби жертв. Серед незлічимих слід у першу чергу згадати такі емена, як Білас і Данилишин, яких пам'ять увіковічнено й у піснях. Дрогобич був свідком розстрілу десятків наших селян-патріотів Гестапом у білий день на Ринку...

Поява книги про Дрогобиччину напевно буде схвалена не тільки дочками й синами Дрогобиччини, а й усіма вашими братами.

Також з'їзд, що має відбутися у Філядельфії 5, 6, 7 вересня, напевно пройде з повним моральним і матеріяльним успіхом і запевнить видання згаданої пропам'ятної книги, що доповнить сторінки історії всіх земель нашої батьківщини.

ВШ. Комітетові Дрогобичан у Філядельфії, на чолі з головою, енергійним і підприємливим дир. Юрієм Гавриловим, як і всім другим відділам комітету Дрогобичан в Америці і Канаді, що спільно працюють — Щасти Боже, на добре діло!

Клим Ярославський

ДИПЛОМАТИЧНА ІЗОЛЯЦІЯ КАСТРА

Закінчення зі стор. 2-ої

за три з половиною тижні перед виборами 4-го вересня. Бо, як коментує кореспондент „Юнайтед Прес" з Сантіяґо, „такі здисципліновані партії, як комуністична й соціялістична, не пішли б на заворушення в такому аж надто короткому проміжку часу перед виборами" — зриваючи дбайливо спрепаровану маску зрілих, статечних демократичних партій і відкриваючи своє справжнє обличчя: партій, яким місце на барикадах, а не в президентській палаті та в міністерствах. Тому, рад-нерад, мусять вони погодитися із зірванням дипломатичних взаємин з кастрівською Мексикою — і обмежитися мирною капіталізацією того факту: маніфестацією, на якій стараються записати зірвання на рахунок „капітуляції перед пресією Вашинґтону", представляючи рішення Алесандрі, як „поважну зневагу національної гідности".

Очевидно, Алесандрі був приготований на це — він свідомо прийняв ролю жертвенного козла: „... Беру на себе такого роду критику, керований твердим переконанням, що коли б цього не зробив, наразив би на велику небезпеку чілійське майбутнє", бо саме це довело б до виступу Чіле з континентальної системи, зокрема підписаного у 1947 році в Ріо договору, що ґарантує суверенність та незайманість сиґнатарів.

І ще заявив він таке: „Мій мандат кінчиться, куди легше було б мені залишити рішення моєму наступникові. Та коли б я так зробив, то взяв би на себе моральну відповідальність супроти нашої країни за небезпечну ситуацію, в якій може опинитися новий уряд, вирішуючи ту дразливу справу. Коли ж мій наступник не буде з цим згідний, він зможе прийняти іншу постанову, згідно з його політичною лінією".

Конкретно: якщо у президентських виборах 4-го вересня переможе комунофіл Альєнде, він приверне дипломатичні взаємини із своїм кубинським однодумцем. Коли ж переможе християнський демократ Фрей, не прийдеться йому починати президентури від виконання рішення ОАД — і від комуністичних барикад.

Історичне рішення чілійського президента — за яким скоро прийдуть подібні рішення в Болівії та в Уруґваї — основно змінило континентальну панораму: Мехіко залишилося в повній ізоляції. Вже не має в ОАД меншини, яка ставила б під сумнів правосильність санкцій, прийнятих проти її волі — в континентальній родині є тепер лише один „блудний син": Мехіко.

Совєтський маршал заповідає винаходи „космічного літака" і „морського шпигуна"

Москва.— Маршал Константин Вершинін, заступник совєтського міністра військових справ та шеф совєтського летунства, заявив, що треба сподіватися постання такого „космічного літака", який вилітатиме в космос із звичайного летовища і після відбутої подорожі буде туди ж приземлюватись. Водочас він заявив, що Совєти сконструювали „шпигуна на морі", яким є радіо гідроакустичний бакен: сіть таких малих бакенів вможливить, твердив Вершинін, ствердити приявність американських атомово-підводних човнів Поляріс та знищити їх масовими глибинними бомбами. Американські коментатори тієї заяви Вершиніна звертають увагу, що думка про створення такого штучного сателіта, щоб він міг вилітати і приземлюватись на звичайному летовищі, віддавна цікавила американських промисловців і вчених конструкторів, але після різних спроб — припинено досліди. Водночас звертають увагу на заяву американського секретаря оборони Роберта МекНамари на Комісії Плятформи Демократичної партії, що в останніх 4-ох роках збільшено на 50% видатки на досліди над новими винаходами для військових цілей та що в тому часі поведено досліджування над 208 новими ідеями різних родів зброї, при чому 77 таких ідей коштували по 10 мільйонів кожна.

ПОСВЯЧЕННЯ ЦЕРКВИ В ТРОЙ, Н. Й.

Дня 27-го вересня ц. р. українська православна громада в Трой, Ню Йорк, обходитиме велике свято. Саме тоді відбудеться посвячення новорозмальованої церкви та нового Іконостасу. Очолить святкування Його Впреосв. Митрополит Іоан, який довершить й самий чин посвячення.

Високомистецьке виконання самої розписі та іконостану проявляється в її багатій орнаментиці, в іконах та символах - емблемах. Між іншим на задніх стінах церкви знаходяться великі ікони „Хрещення України" (фото якої долучене та „Апостол Андрій на Київських Горах". Виконані всі ікони, емблеми та орнаментика маляром - художником Іваном Денисенком з Дітройту, а Іконостас зроблений різьбарем - художником Ігорем Хоманчуком з Філядельфії.

На фото: парох Української Православної Церкви ім. св. о. Миколая в Трой, о. прот. Мирон Пахолок, та маляр - виконавець Іван Денисенко.

Головою святкового комітету є Дмитро Кіхтон. Його заступники: Іван Зонич і Василь Колодій.

Василь Колодій

Союзова округа Аллентавну...

Закінчення зі стор. 1-ої

лись дати секр. 44 Відд. Мартин Шеска і Анна Пип'юк сек. 151 Відділу. На закінчення своєї доповіді обласний організатор вручив голові Округи почесну пам'яткову медалю о. Грушки в сріблі як доказ признання за його успішну працю на союзовому полі в минулому році а саме приєднання 25 нових членів для УНС. При цьому підкреслив, що голова Зазворський не є лишень Союзовим діячем, але рівнож є дуже активний в всіх суспільно-громадських установах міста Аллентавну та околиці. Всі присутні спонтанними оплесками ґратулювали своєму голові за здобуття нагороди. Присутній на зборах парох Української православної церкви в Аллентавн о. Василь Чекалюк зложив ґратуляції голові в імені парохії та висловив свою думку про УНС, вказуючи, що він є не лишень обезпеченевою організацією, але також громадською установою, до якої всі повинні відноситися з найбільшою пошаною. Секретар 288 Відд. в Бетлегем Дмитро Мушастий поінформував, що його відділ закупив один примірник англомовної Енциклопедії і подарував Лігай Університету. Він рівнож поставив внесок, щоб Відділи приналежні до Округи, спільними силами кожного року висилали на Союзівку по дві особи на курс українознавства, які опісля допомагали б в праці відділовим урядовцям. Присутні одобрили цей внесок. Збори ухвалили відбути Ювілейний Бенкет з нагоди 70-ліття УНС. Збори закінчено спільною вечерею. За українським звичаєм, вечерю розпочав і закінчив молитвою о. Василь Чеканюк. Присутніх на Зборах було 28 осіб, які репрезентували десять Відділів.

ЗІ СПОРТУ

КАЛЕНДАРЕЦЬ ЗМАГАНЬ УКРАЇНСЬКИХ КЛЮБІВ

Легкоатлетична Олімпіяда Спілки Української Молоді Америки і Канади, з програмою бігів, стрибків і стусана кулею, відбудеться 22 і 23 серпня 1964 року на оселі СУМА „Київ" біля Дітройту, Міш. — Початок змагань в суботу, 22-го серпня о годині 1.00 по полудні.

Відбиванковий турнір дружин чоловіків і жінок за чаші УРСоюзу відбудеться в днях 22 і 23 серпня 1964 на оселі „Верховина" в Глен Спей, Н. Й. До участи в турнірі зголосилися вже: Українська Централя — Пассейк, БСК „Ньомак" — Савт Рівер і „Верховина" — Глен Спей в конкуренції чоловіків, та „Довбуш" — Ню Гейвен, УСК Ню Йорк і дві дружини „Чорноморської Січі" — Нюарк в конкуренції жінок. — Початок турніру в суботу о годині 2.00 по полуд.

УСК Ню Йорк — „Бока Джуніорс", футбольні змагання двох команд — членів нової найвищої кляси футболу „Великої Дванадцятки Східньої Конференції", відбудуться в неділю, 23 серпня 1964 року в пополудневих годинах під час Спортового Пікніку на Українському Селі в Бавнд Бруку. До цих товариських змагань перед початком нового сезону стануть дружини в повних складах із новонабутими змагунами.

ШОСТІ ЛЕГКОАТЛЕТИЧНІ ПЕРШОСТІ УСЦАК

Українська Спортова Централя Америки і Канади влаштовує в днях 29 і 30 серпня 1964 на оселі „Діброва" біля Дітройту Шості Легкоатлетичні Змагання за Першість УСЦАК 1964 року. — Початок змагань визначений на год. 11.00 рано в суботу, 29-го серпня.

Заплановано ці змагання в наступних вікових групах: юнаки і юначки до 15 років, юнаки і юначки від 16 до 18 років, та чоловіки і жінки понад 18 років. В програмі змагань передбачені такі конкуренції: для чоловіків: біги 100 м, 400 м, 1,500 м, стрибки вдовжки, вгору і з жердкою, мети диском і ратищем, та стусан кулею; для юнаків: ті самі конкуренції, що й для чоловіків, із виїмком бігу на 1,500 м, на місце якого приходить біг на 800 м; для жінок, юначок (обох груп) і юнаків до 15 років: біги на 60 м, гінці 4×60 м, стрибки вдовжки і вгору, мети диском і ратищем, та стусан кулею. Система клюбового точкування: 10—7—5—3—2—1 за перших шість місць, за такі ж місця у гінцях подвійне число точок.

Участь в змаганнях можуть брати тільки члени Товариств, які належать до УСЦАК. При реєстрації змагунів треба буде вплатити вписове від кожного змагуна в сумі $1.00. Кошти нічлігу і прохарчування, забезпечених для зголошених учасників, лише $ 1.50 з тим, що для нічлігу треба привезти зі собою накривала.

Першуни поодиноких конкуренцій будуть нагороджені грамотами, а за дружинові першості будуть вручені мандрівні трофеї. Господарем змагань є Пластова Станиця в Дітройті, а протекторат над цими першостями УСЦАК перебрав Український Конгресовий Комітет Америки і Комітет Українців Канади. Зголошення до участи із поданням конкуренцій приймає провідник змагань на адресу: Mr. W. Dyhdala, 3323 Lawley, Detroit, Mich. Tel. TW 1-2252.

НОВИЙ СКЛАД РАДИ І УПРАВИ УСЦАК

На основі офіційного повідомлення Управи УСЦАК з 30-го липня 1964, підписаного головою Я. Хоростілем та секретарем В. Кузем, подаємо внизу склад перевибраної Ради і Управи Української Спортової Централі Америки і Канади:

Рада УСЦАК: інж. Б. Рак, Ню Йорк — голова; інж. В. Левицький, Шикаго — містоголова; В. Сохан, Джерзі Сіті — секретар; І. Дубас, Клівленд — член; В. Бойчук, Торонто — член; інж. Т. Гринцай, Перт Амбой — член.

Управа УСЦАК: Я. Хоростіль, Торонто — голова; інж. В. Кізима, Дітройт — містоголова; мгр. В. Кузь, Торонто — секретар; С. Маланчук, Клівленд — спорт. реф.; Х. Волицька, Торонто — реф. ВФВ (кооптовано). Реф. Преси, залишено без обсади.

Реф. Дисципліни і Верифікації: д-р В. Вірщук, Шикаго.

Контрольна Комісія: мгр. І. Красник, Шикаго — голова; М. Савка, Торонто — член; мгр. М. Осадчук, Торонто — член.

ВИСЛІДИ ВІДБИВАНКОВОГО ТУРНІРУ „ВЕРХОВИНИ"

В доповненні до вістки про ці змагання, поданої минулого тижня, подаємо висліди поодиноких зустрічей турніру:

„Ньомак" — „Гунгарія"
15:7, 15:5
Укр. Централя — „Ньомак"
15:8, 18:16
„Ньомак" — „Верховина"
17:15, 15:10
„Верховина" — „Гунгарія"
15:6, 15:0
Укр. Централя — „Верховина"
15:10, 15:7
Укр. Централя — „Гунгарія"
15:8 15:4

В підсумках цих гор кожна з кожним учасники заняли місця в такому порядку:

1. Укр. Центр. 6 точок (93:53)
2. „Ньомак" 4 точки (86:70)
3. „Верховина" 2 точки (72:68)
4. „Гунгарія" 0 точок (30:90)

У фіналі між двома першими дружинами Українська Централя перемогла БСК „Ньомак" вислідом 11:15, 15:12, 15:12. Обидві дружини грали завзято та нервово, головно в другому і третьому сеті. Шістка білорусинів заслуговувала на перемогу, але часто тратила чере хвилювання цінні точки. Змагуни з Пасейку володіли гарно м'ячем і показали вмілу дружинну гру. Брак певности в деяких загранних оправдувала відсутність двох кращих змагунів Централі, які відбувають військову службу. В приниманні м'ячів та укладі слідній послідовний тренінг дружини, якою до недавна проводив Роман Свистун, замешкалий тепер в Бостоні.

М. Яворський

ОЛІМПІЙСЬКІ ПЕРШОСТІ ФУТБОЛЮ В ТОКІО

У вислідi відбутих елімінаційних гор до першості на Олімпійських Ігрищах в Токіо добилися наступні країни, які змагатимуться в чотирьох групах по чотири команди кожна:

А група: Іран, Мехіко, Румунія і Східня Німеччина.

Б група: Марокко, Північна Корея, Мадярщина і Югославія.

Ц група: Бразилія, Південна Корея, Об'єднана Арабська Республіка, і Чехо-Словаччина.

Д група: Аргентина, Гана, Італія і Японія.

Після розгривок по групах до чвертьфіналів ввійдуть по дві перші країни із кожної групи. Їх зустрічі вже тепер вильосовані в такому порядку: А 1, — Б 2, Б 1, — А 2, Ц 1, — Д 2, Д 1 — Ц 2. Гри по групах відбудуться, починаючи 11-го жовтня, а чвертьфінальні зустрічі визначені на 18-го жовтня. Півфінали між переможцями пар А1 — Б 2 і Ц 1 — Д 2, та знову ж між переможцями пар Б 1 — А 2 і Д 1 — Ц 2 будуть розіграні 20-го жовтня.

ВИБИРАЮТЬ НОВОГО ПРЕЗИДЕНТА МОК

Суперником на пост президента Міжнародного Олімпійського Комітету на місце американця Е. Брандеджа є теперішній англієць лорд Екзетер. Раніше заповідав Е. Брандедж, що він хоче вже уступити з цього становища, маючи після численних критичних голосів під його адресою. Тоді теж чим раз частіше згадувано як здібного кандидата на президента МОК лорда Екзетера. Вибори новиx цим двома кандидатами відбудуться кореспонденційним голосуванням членів Комітету, яких листи з відданими голосами повинні бути доручені МОКмітетові не пізніше 5-го вересня. Ці листи будуть відкриті на засіданні МОК в Токіо в дні 7-го жовтня і там буде проголошений вислід виборів.

КИЇВСЬКЕ „ДИНАМО" У ЧВЕРТЬФІНАЛІ СССР

Футбольна дружина київського „Динамо" здобула в минулому тижні цінну перемогу в грах за кубок СССР. Кияни виграли 4:1 зустріч із одинадцяткою „Нафтовика" з Баку і завдяки цій цеpемоні ввійшли вони до чвертьфіналу гор за кубок Совєтського Союзу. Ворота для „Динамо" здобули: Каневський 3 і Біба 1. В складі дружини української столиці грають такі змагуни: Банников, Щеголько, Соснихін, Круліковський, Островський, Сабо, Біба, Медвідь, Веригін (Базилевич), Каневський, Серебренніков. В дружині „Нафтовика" з Баку грали два змагуни з українськими прізвищами: Крамаренко на воротах і Голодець на крилі.

У чвертьфінальних змаганнях за кубок СССР зустрінуться київські динамівці із „Шинником" з Ярославля.

В мистецьких грах першої групи „А" кляси Совєтського Союзу репрезентантки України, „Динамо" з Києва і „Шахтар" з Донецька мають після 18 гор рівне число 22 точок. Обидві українські дружини мають на своєму рахунку по сім виграних, вісім нерішених і трьох програних. Займають вони тепер п'яте і шосте місце, але далеко їх від першуна — „Динамо" з Тбілісі лише три точки, при чому футболісти з Тбілісі відбули вже одну гру більше, тобто 19. В показнику перед українськими дружинами стоять ще московські дружини „Торпедо", ЦСКА і „Спартак".

в. с.

Цим разом психолог...

Університетське місто Стейт Коледж обрямоване пасмом т. зв. Синіх Гір, це, безперечно, одне з найкращих і найчистіших міст Пенсильвенії. Усе в зелені, повне чудово вивінуваних бібліотек і вартісних пам'ятників - монументів, створює враження одноцілого парку й стає пригожим місцем для студій молоді в різних ділянках. Живе там понад двадцять тисяч студентів, різних національностей і рас, не бракує там і наших українців.

Ярема Нестор Рудакевич

Ярема Нестор Рудакевич народився 1941 року у Львові, син відомих акторів Оксани і Ярослава Пінота Рудакевичів. Почавши в Німеччині, скінчив народню школу С. С. Василіянок у Філядельфії, а в Централ гайскул, де ходив, був одним із найліпших учнів. Брав активну участь у спорті й у своїй гайскул був капітаном дружини копаного м'яча. Якийсь час був членом спортового товариства „Тризуб" і виступав у секції джуньйорів. Свою спортову кар'єру, як і належало ревному спортовцеві, закінчи занманням руки.

Дня 14-го червня 1964 р. Ярема з успіхом градуював у вище згаданім коледжі, студіюючи психологію і мови. Останні роки, за успіхи в студіях, був на деканській листі. Ще перед закінченням шкільного року дістав пропозицію перейти на стейтову працю в ділянці соціяльної допомоги, яку й прийняв. Попрацювавши, Ярема не кидає думки про дальші студії, пляннуючи здобути вищі ступені в своїй ділянці. — Він належить до студентських організацій „ТУСМ", „Студентської Громади" й бере активну участь в українськім студентськім житті, є теж членом Українського Народного Союзу від часу свого приїзду до Америки.

Молодому психологові бажаємо успіхів у житті і в його дальших студіях. Р. К.

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

„Машина приймає екзамени"

„Цікава машина „Горизонт - 2", виготовлена викладачами та учнями Дніпродзержинського металюргійного технікуму. Машина самостійно може приймати екзамени та заліки в студентів з фізики, математики, електротехніки, електроніки та ін. предметів. Машина реагує на відповідь студента світловими сигналами „початий", „правильно", „стій", „не спіши". Вона вже знайшла практичне застосування". („Дніпро". ч. 7).

Чи злочини для злочинів?..

„На Константинівському хемічному заводі Донецького раднаргоспу хтось украв сірку. Аж 3:120 тонн ... Таке ж скоїлося і на Одеському суперфосфатному заводі. В цеху сірчаної кислоти, де начальником т. Файнштейн, зникло... 700 тонн". Автор замітки Т. Аюкуша закликає притягти винних „до суворої відповідальности". („Україна" ч. 24).

В. Коротич під обстрілом критика

Відомий поет-лікар Віталій Коротич видав у Києві третю збірку поезій —„Вулиця волошок". Критик И. Косельов, високо оцінюючи окремі поезії, нові творчі знахідки, — закидає поетові, що в багатьох віршах є трагізм, манірність, що у збірці є „велеречиві, надумані, туманні вірші". Він лає Коротича навіть за такі образи, як „Сміх по небу котиться мов місяць" чи „Небо вертить коло над містами". Особливо нападає критик за вірш про якогось сов. громадянина, який був за кордоном і не.. втік геть, не використав „Можливости", як зветься цей твір. „І за що, скажіть мені, дякувати герою? За те, що він не схибив з вірного шляху, не зрадив батьківщини?" („Дніпро", ч. 7).

У „День Батька" в Джерзі Сіті

Український Жіночий Демократичний Клюб в Джерзі Сіті від кількох років уряджує прогулку на „День Батька", показуючи, що жінки клюбу шанують своїх батьків та мужів і той день хочуть провести весело із своїми батьками і мужами.

Цього року прогулка відбулась на „Союзівку" УНСоюзу в неділю 21-го червня. О годині 7-ій рано автобус забіз усіх до каплиці при Українській Парафіяльній Школі св. ап. Петра і Павла в Джерзі Сіті на Службу Божу, котру відслужив о. М. Кіндій. По Службі Божій всі виїхали на „Союзівку".

Після обіду комітет Жіночого Демократичного Клюбу попрохав усіх прогульчан прибути до ідальні „Союзівки" о годині 3-ій по полудні. Прогульчани зійшлись до ідальні й сіли за столи, де була приготовлена смачна перекуска, замовлена Жіночим Дем. Клюбом. Під час перекуски п-ні Анна Гутер заявила, що секретарка Жіночого Дем. Клюбу, Марія Мацях, зі своїм мужем Михайлом обходять 40-лiтній Ювілей подружжя, а п-во В. і А. Кусенько 30-літній Ювілей подружжя. З тієї нагоди Жіночий Демократичний Клюб і зробив їм прийняття.

П-ні Анна Гутер побажала щастя ювілятам від Жіночого Демократичного Клюбу, а присутні відспівали многоліття, вставши з місць. Потім рідня, діти та присутні складали побажання ювілятам. М. Мацях подякував Жіночому Демократичному Клюбові за милу несподіванку, як також усім присутнім за щирі побажання та передав пожертву на сиріт у Европі і попросив присутніх, щоб пам'ятали про українські сироти, які чекають на нашу поміч. Збірка на сироти дала $ 51.50. Ці гроші Жіночий Демократичний Клюб в Джерзі Сіті переслав до Европи.

Жіночим Демократичним Клюбом керує Євдокія Хитринь — голова, Марія Моряк — скарбник і Марія Мацях — секретарка. — Пожертви склали: Михайло і Марія Мацях $10; В. і А. Кусенько $10; по $2: Ф. і М. Савчук, А. Масаковська, М. Новак, В. Вадир; по $1 понад 20 осіб.

М. П.

В Огайо створено Український Комітет для „Тефта до Сенату"

Клівленд, Огайо.— (зрв) В рямцях підготови до цьогорічної кампанії у ЗДА тут постав Українсько - Американський Комітет для „Тефта до Сенату" від республіканців.

Очолюють його Тарас Шмагала- голова, який є уродженцем Клівленду, д-р Зенон Винницький - заступник голови, д-р Ярослав Сушків, Юрій Кульчицький і Люба Стецяк - екзекутивні секретарі. Згідно з обіжним листом Комітету з дня 30 липня 1964 року, завданням цієї ділової групи, у склад якої входить ще двадцять інших представників всіх прошарків місцевої громади, є запевнити належну підтримку з боку українців-громадян Америки, що живуть в Огайо, для кандидатури на Роберта Тефта, мол., який кандидує у виборах для 3 листопада ц. р. до Сенату ЗДА, як також активізувати українську суспільність в американському політичному житті й скріплювати в ньому українську питому вагу шляхом практичного поширювання гурту наших приятелів між державними мужами Америки.

Роберт Тефт походить з родини відомих американських державних політиків, з якої представники чотирьох вже поколінь працювали в федеральній адміністрації цієї країни. Звання адвоката здобув він на Єйл- і Гарвард Університетах. Під час другої світової війни Р. Тефт був старшиною Американського Морського Флоту, беручи активну участь у відомих боях на Гвадальканалі, в Нормандії та в здобутті Окінави. Опісля, до 1955 року працював адвокатом у Сінсінаті, а відтак конгресменом і сенатором у стейтовій легіслятурі Огайо. Членом Конгресу ЗДА став він у 1962 році. Працюючи в Вашінгтоні, Тефт завжди вів тверду боротьбу проти економічної і мілітарної допомоги уряду ЗДА для комуністичних держав - ворогів Америки й підтримував справу Поневолених Москвою Націй. Весною ц. р. був він співавтором проєкту закону про створення Академії Свободи для університетських студій про методи переможної боротьби з комунізмом, в якій повинні навчатися кадри урядників Стейт Департаменту, Департаменту Торгівлі та інших ділів уряду ЗДА. Тефт був членом Почесного Національного Комітету Пам'ятника Шевченкові в Вашінгтоні. Дня 1 липня ц. р. він зголошу в Конгресі ЗДА інтерпеляцію, вимагаючи від Президента Америки прямолінійної політики в справі визволення поневолених комуністами народів.

Український Комітет для Тефта репрезентують в Акроні - Володимир Лесняк і Володимир Галамай, в Кентоні - М. Хлиста, в Лорейні - Василь Кечун, д-р Ростислав Василишин - у Толідо, пані К. Жмуркевич у Воррен, та Микола Леник у Йонгставні. Комітет підготовляє окремі акції для забезпечення якнайчисленішої передвиборчої фреквенції українців до дня 23 вересня ц. р., як є передумовою участи в голосуванні дня 3 листопада, складає основний адресний довідник українців в Огайо - заходами мгр. Дарії Голубець, Юрія Оряшкевича й інших, та окремі видання для публікації. Офіційні статистичні дані виказують, що в Огайо живе 75 тисяч українців.

Дня 4 жовтня ц. р. відбудеться в Клівленді Велике Українське Політичне Віче, в якому особисту участь візьме Роберт Тефт, як теж багато визначних особистостей з українського й американського політичного життя. Підготовкою Віча займається енергійно член Комітету, мгр. Богдан Футей.

● Внук Махатми Ганді, 29-річний Раймоган Ганді, абсольвент університету в Ню Делі, журналіст за фахом, заявив у Лондоні, в дорозі до Америки, що він рішив включитися в індійське політичне життя. Молодий Ганді був прийнятий на довшу розмову асистентом державного секретаря для південно-азійських справ у Вашінгтоні, Філіпсом Тальботом. Молодий Ганді заперечує, наче б керувала ним політична амбіція, а вказує на потребу боротьби проти корупції в Індії та хронічної нужди низів.

Вступайте в члени УНСоюзу

ТАРЗАН, ч. 5292. Лютіться на бизнесі

— Принесіть мені назад контракт, — закінчив Дорсетт, — і я постараюся, щоб ваші люди дістали добру нагороду...

— Велика угода! — відповів Адам Стовн. Президент сумнівно видивився на нього, — Що ви цим думаєте?

— Який щедрий, — саркастично відповів Адам. — Ваші невільники дістануть по кілька мізерних долярів... А ви робитимете мільйони!